

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

3	3	4	6
---	---	---	---

Exam. Code :

0	4	0	1
---	---	---	---

Master of Arts [Sociology] 1st Semester
(2122)

HISTORY OF SOCIAL THOUGHT (In all Mediums)

Paper–SOC-R-411 (Same for ISSER)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— (1) Attempt **five** questions in all.

(2) Question No. 1 is compulsory.

(3) Attempt **four** long answer type questions, **one** from each Unit.

1. Answer **all** parts in **30-35** words each :

(i) French Revolution

(ii) St. Simon

(iii) Exploitation and Alienation

(iv) Communist Society

(v) Primitive Communism

(vi) Verstehen

(vii) Functions of Ideal Type

(viii) Bureaucracy and Economic Development

(ix) Collective Conscience

(x) Social facts.

10×2=20

UNIT-1

2. Write a detailed note on Enlightenment thought with special reference to Rousseau. 15

3. Discuss the views of August Comte regarding Law of Three Stages. 15

UNIT-2

4. Describe in detail the concepts of Historical Materialism and Human Praxis suggested by Karl Marx. 15
5. According to Karl Marx what are the contradictions and internal factors that lead to the fall of Capitalism ? 15

UNIT-3

6. Bring out the limitations and possibilities of scientific research in social phenomena as described by Weber. 15
7. Analyse Weber's thesis on Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. 15

UNIT-4

8. Give a critical view of Emile Durkheim's theory of Religion and Society. To what extent does it explain the contemporary scenario ? 15
9. Discuss the views of Durkheim regarding social solidarities and anomie. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) सभी में से पाँच प्रश्न कीजिये।

(2) प्रश्न सं. 1 अनिवार्य है।

(3) प्रत्येक यूनिट में से एक दीर्घ उत्तरीय प्रश्न चुनते हुए कुल चार प्रश्न हल कीजिए।

1. प्रत्येक भाग का उत्तर 30-35 शब्दों में दीजिए :

- (i) फ्रांसीसी क्रांति
- (ii) सेंट साइमन
- (iii) शोषण और अलगाव
- (iv) साम्यवादी समाज
- (v) आदिम साम्यवाद
- (vi) वेरस्टेन
- (vii) आदर्श प्रकार के कार्य
- (viii) नौकरशाही और आर्थिक विकास
- (ix) सामूहिक विवेक
- (x) सामाजिक तथ्य।

10×2=20

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਰੂਸੋ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਮੇਂ ਪ੍ਰਬੋਧਨ ਚਿੰਤਨ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਨੋਟ ਲਿਖਿਐ। 15
3. ਤੀਨ ਅਵਸਥਾਓਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ਅਗਸਤ ਕੌਮਟੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜਿਐ। 15

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਭੌਤਿਕਵਾਦ ਔਰ ਮਾਨਵ ਵਧਵਹਾਰ ਕੀ ਅਵਧਾਰਣਾਓਂ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਤਾਰ ਸੇ ਵਰਨਨ ਕਰੇਂ। 15
5. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇ ਕੌਨਸੇ ਅੰਤਰਿਕਿਰੋਧ ਔਰ ਅੰਤਰਿਕ ਕਾਰਕ ਹੈਂ ਜੋ ਪੂਂਜੀਵਾਦ ਦੇ ਪਤਨ ਕੀ ਔਰ ਲੇ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ? 15

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਵੇਬਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਨਿਤ ਸਾਮਾਜਿਕ ਘਟਨਾਓਂ ਮੇਂ ਵੈਜ਼ਾਨਿਕ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਕੀ ਸੀਮਾਓਂ ਔਰ ਸੰਭਾਵਨਾਓਂ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲਿਐ। 15
7. ਪ੍ਰੋਟੇਸਟੇਂਟ ਐਥਿਕ ਐਂਡ ਦ ਸਪਿਰਿਟ ਆਫ ਕੈਪਿਟਲਿਜ਼ਮ ਪਰ ਵੇਬਰ ਕੀ ਥੀਸਿਸ ਕਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੇਂ। 15

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਐਮਿਲ ਡੁਰਕੀਮ ਦੇ ਧਰਮ ਔਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਿਫ਼ਾਨਤ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਪ੍ਰਸ਼੍ਤੁਤ ਕੀਜਿਐ। ਧਹ ਕਿਸ ਹਦ ਤਕ ਸਮਕਾਲੀਨ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ਼ਧ ਕੀ ਵਧਾਯਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ? 15
9. ਸਾਮਾਜਿਕ ਐਕਜੂਟਤਾ ਔਰ ਵਿਸੰਗਤਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਡੁਰਕੀਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
(3) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਦੀਰਘ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ।

1. ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
(i) ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
(ii) ਸੇਂਟ ਸਾਈਮਨ
(iii) ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਾਵਾਫਕ

- (iv) ਸਾਮਵਾਦ ਸਮਾਜ
- (v) ਆਦਿਮ ਸਾਮਵਾਦ
- (vi) ਵਰਸਟੇਨ
- (vii) ਆਦਰਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਜ
- (viii) ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ
- (ix) ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਵੇਕ
- (x) ਸਮਾਜਿਕ ਤੱਥ।

10×2=20

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਰੂਸੋ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
3. ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ ਕਾਮਏ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 15
5. ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਪਤਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ ? 15

ਯੂਨਿਟ-3

6. ਵੇਬਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਣਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਓ। 15
7. ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੈਂਟ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੀ ਆਤਮਾ 'ਤੇ ਵੇਬਰ ਦੇ ਸ਼ੋਧ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-4

8. ਏਮੀਲ ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਿਓ। ਇਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ? 15
9. ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਨੌਮੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਰਖੀਮ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15